

Taina Lehtelä

**KÄTILÖOPISKELIJOIDEN KOKEMUKSET AMMATTIEETTISEN OSAAMISEN
KEHITTÄMISESTÄ OPINTOJEN AIKANA**

**KÄTILÖOPISKELIJOIDEN KOKEMUKSET AMMATTIEETTISEN OSAAMISEN
KEHITTYMISESTÄ OPINTOJEN AIKANA**

Taina Lehtelä
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Hoitotyön tutkinto-ohjelma, kättilötyön suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijä: Taina Lehtelä

Opinnäytetyön nimi: Kättilöopiskelijoiden kokemukset ammattieettisen osaamisen kehittymisestä opintojen aikana

Työn ohjaaja: Satu Rainto

Työn valmistumislukukausi- ja vuosi: kevät 2018

Sivumäärä: 40+ 4

Kättilöt tarvitsevat työssään eettistä päätöksentekokykyä ja valmiuksia toimia erilaisissa eettisesti haastavissa tilanteissa. On tärkeää, että kättilöt saavat jo koulutuksensa aikana vahvan perustan eettiselle osaamiselleen.

Opinnäytetyö käsittelee kättilöopiskelijoiden kokemuksia ammattieettisen osaamisensa kehittymisestä opintojen aikana. Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla kättilöopiskelijoiden kokemuksia siitä, miten he kokevat koulutuksen aikana saamansa eettisen opetuksen ammattietiikkansa kehittymisen tukena ja miten he kokevat oman ammattieettisen osaamisensa tällä hetkellä. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, tarvitseeko kättilöopiskelijoiden ammattietiikan kehittymistä tukea enemmän opintojen aikana. Laadullisen tutkimuksen aineisto kerättiin keväällä 2018 haastatteleamalla neljää 4. vuoden kättilöopiskelijää. Teemahaastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina. Tutkimusanalyysi tehtiin sisällönanalyyseinä.

Kättilöopiskelijat kokivat ammattietiikkansa kehittyvän paljon käytännön harjoitteluissa. Teoriaopintojaksoille kättilöopiskelijat nostivat kaipaavansa enemmän potilastapausten käsittelyä. Suurin osa kättilöopiskelijoista kokee ammattieettisen osaamisensa hyvänä työelämää varten. Tutkimuksessa nousi myös esille, että osa tutkittavista kättilöopiskelijoista kokee ammattietiikkansa kehittyneen opintojen aikana merkittävästi. Tulosten perusteella eettisten tilanteiden käsittelyä voidaan korostaa käytännön harjoittelujaksoilla enemmän. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää etiikkaa koskevien opintojaksoiden kehittämisessä Oulun ammattikorkeakoulussa.

ASIASANAT: Kättilöopiskelijat, ammattietiikka, etiikan opetus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences

Degree programme in nursing and health care, Option of midwifery

---

Author: Taina Lehtelä

Title of thesis: Midwifestudents experiences of their ethic know-how in worklife

Supervisors: Satu Rainto

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018

Number of pages: 40+4

Midwives need the ability of ethic decision making and readiness to act in difficult and ethically different situations in their work. It is important that midwives get a strong basis of ethic know-how from education already.

This thesis discusses midwifestudents' experiences about their professional ethical know-how's development during education. Purpose of the research was to describe the midwifestudents' experiences of how they feel the education of ethics has supported their development of ethics in profession and how they experience their level of ethical know-how in profession at the moment. Aim of the research was to investigate if midwives' development of ethic know-how needs more support during education. Material of the qualitative research was gathered by interviewing four fourth-year midwifestudents in Spring 2018. Themeinterviews were carried out as individual interviews. Analysis of research was executed as analysis of content.

Midwifestudents felt that their professional ethics had developed a lot in practical training. Midwifestudents hoped for more cases of patients to be discussed in theoretical courses. Majority of midwifestudents experience their professional ethics as adequate for work life. The results from the research also pointed out that some of the midwifestudents felt that their professional ethics had developed significantly during studies.

Dealing with ethical situations can be emphasized more in practical training, based on the conclusions from the research. The results of the thesis can be utilized in the development of courses considering ethics in Oulu University of Applied Sciences.

KEYWORDS: Midwifestudents, ethic in profession, education of ethics

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	ETIIKKA KÄTILÖTYÖSSÄ.....	9
2.1	Etikka käsitteenä	9
2.2	Hoitotyön etiikka	10
2.3	Hoitajan eettiset piirteet.....	10
2.4	Sairaanhoitajan eettiset säännöt	11
2.5	Kättilötyön etiikka	12
3	ETIIKAN OPETUS KÄTILÖKOULUTUKSESSA.....	15
3.1	Kättilökoulutus Oulun ammattikorkeakoulussa	15
3.2	Etikan opetus ja oppiminen hoitotyössä.....	16
3.3	Ammattieettisen osaamisen kehittyminen opinnoissa	18
4	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	20
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	21
5.1	Tutkimusmenetelmä	21
5.2	Aineiston kerääminen.....	22
5.3	Sisällönanalyysi analyysimenetelmänä	23
6	TUTKIMUSTULOKSET	25
6.1	Kättilöopiskelijoiden kokemukset etikan opetuksesta teoriaopintojaksoilla	25
6.1.1	Teoriaopintojen vaikutus ammattietiikan kehittymiseen	25
6.1.2	Teoriaopintojen kehittäminen ammattietiikkaa tukeviksi.....	26
6.2	Kättilöopiskelijoiden kokemukset ammattietiikan kehittämisestä käytännön harjoittelussa	27
6.2.1	Käytännön harjoitteluiden vaikutus ammattietiikan kehittymiseen.....	27
6.2.2	Eettisten tilanteiden käsittely käytännön harjoittelussa	28
6.3	Kättilöopiskelijoiden kokemus omasta ammattieettisestä osaamisesta	29
6.3.1	Käsitys omasta ammattietisistä osaamisesta tällä hetkellä	30
6.3.2	Ammattieettisen osaamisen kehittyminen opiskelun aikana	31
6.3.3	Ammattieettiset valmiudet työelämää varten.....	31
7	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	33
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	35
8.1	Tutkimusprosessin pohdinta.....	37

LÄHTEET.....	38
LIITTEET	41

1 JOHDANTO

Terveydenhuollon ja hoitotyön päämääränä on terveyden edistäminen, sairauksien ehkäisy ja hoito sekä kärsimyksen lieventäminen. Terveydenhuoltojärjestelmän tavoitteena on tukea yksilöitä, perheitä ja yhteisöjä terveydessä sekä hyvinvoinnissa. Tarve etiikan koulutuksen lisäämiseksi hoitoalalla johtuu yhteiskunnassa tapahtuneista nopeista muutoksista, terveyspalvelujärjestelmien kehittymisestä ja muutoksista, joita ilmenee väestön terveydentilassa. Tämän vuoksi etiikan koulutusta ja tutkimuksia koskeva tarve on lisääntynyt. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 14-20.)

Kätilöt joutuvat työssään eettisesti monimutkaisiin tilanteisiin. Kätilöt tarvitsevat eettistä päätöksentekokykyä ja taitoa toimia erilaisissa eettisesti haastavissa tilanteissa. Esimerkiksi gynekologista syöpää sairastavien potilaiden tai keskenmenon kokeneiden potilaiden kohtaaminen voi olla haastavaa.

Kätilöt tarvitsevat työssään eettistä päätöksentekokykyä ja resursseja ongelmatilanteiden käsittelemiseen. Kätilöt kokevat eettisiä ongelmia tilanteissa, joissa hoitohenkilökunnan ja potilaan väliset arvomaailmat eivät kohtaa. Yksilöllisyys ja potilaslähtöisyys ohjaavat päätöksentekoa. Esimerkiksi imetyksestä kieltäytyminen voi olla eettinen ongelmatilanne. Myös syöpäpotilaiden kohdalla aktiivisesta hoidosta luopuminen sekä myös raskaudenkeskeytykset ja keskenmenot nähdään eettisinä ongelmatilanteina. Eettiseen päätöksentekoon vaikuttaa paljon esimerkiksi kätilöiden oma henkilökohtainen elämäntilanne. Myös kiireestä johtuva resurssipula ja kätilöiden oma vireystila vaikuttaa eettiseen päätöksentekoon. (Rahkala, Santalahti & Berglund 2015, 26-27.)

Mielestäni on todella tärkeää, että kätilöt saavat jo koulutuksensa aikana avukseen eväitä toimia edellä esitetyissä eettisesti haastavissa tilanteissa työelämässä. Tutkimusaiheeseen päädyin, koska näen ammattieettisen osaamisen tärkeässä roolissa kätilön työssä.

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla kätilöopiskelijoiden kokemuksia, miten koulutuksessa toteutunut eettinen opetus on tukenut heidän ammattietiikkansa kehittymistä ja millainen heidän ammattieettinen osaamisensa on tällä hetkellä. Tutkimuksessa haastattelin neljää 4. vuoden kätilöopiskelijaa Oulun ammattikorkeakoulusta. Tutkimuksen toteuttamiseen käytin metodina teemahaastattelua, jonka pohjalta kätilöopiskelijoiden kokemukset nousivat esille ja niistä pystyin kuvaamaan hei-

dän ajatuksiaan. Perehdyin kätilöopiskelijoiden opetussuunnitelmaan ja opintojaksoihin, joissa käsitellään etiikkaa. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, tarvitseeko kätilöopiskelijoiden ammattietikan kehittymistä tukea enemmän opintojen aikana.

2 ETIIKKA KÄTILÖTYÖSSÄ

Etiikka on suuressa osassa kätilötyötä. Seuraavassa luvussa käsitellään etiikkaa käsitteenä sekä hoito- ja kätilötyötä ohjaavaa etiikkaa. Luvussa käsitellään myös sairaanhoitajien ammattietiikkaa ja eettisiä sääntöjä, koska kätilökoulutukseen kuuluu sairaanhoitajien perusopinnot. Kätilöopiskelijoiden ammattieettinen osaaminen alkaa siis kehittyä jo sairaanhoitajaopintojen aikana. Kätilötyön opintoihin kuuluu naisen hoitotyö, raskaana olevan perheen kätilötyö, synnyttäjän perheen kätilötyö ja synnyttäneen perheen kätilötyö. Kätilötyön opintojen vaiheessa ammattieettinen osaaminen syvenee vielä enemmän kätilötyöhön ja laajenee ammattieettiseen ymmärrykseen naisen ja heidän perheidensä kokonaisvaltaisesta hoidosta.

2.1 Etiikka käsitteenä

Etiikka eli moraalifilosofia on yksi filosofian osa-alueista, jossa pyritään selventämään mitä moraalilla on ja miten erilaisia moraalisia ongelmia voidaan ratkaista. Etiikan tarkoituksena on filosofisten tutkimusten avulla selvittää, mitä sisältää puhe oikeudesta, vääryydestä, hyvydestä ja pahuudesta. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 36 -38.) Etiikassa kuten myös moraalissa on kyse ihmisten ja sosiaalisen yhteisön teoista ja toiminnasta. Etiikan perustana ovat eettiset arvot, jotka ovat abstrakteja käsityksiä jotka ilmaisevat sen, mihin on oikein ja hyvä pyrkiä. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 36-38.)

Etiikka voidaan jakaa kolmeen eri osa-alueeseen, joita ovat metaetiikka, moraaliteoria ja soveltava etiikka. Metaetiikka pitää sisällään kysymyksen siitä, mitä moraalilla tarkoitetaan. Moraaliteoria tarkoittaa moraalisia ongelmia, jotka ovat hieman lähempänä käytäntöä kuin metaetiikka. Sillä tarkoitetaan yleisiä teorioita siitä, mikä on oikein ja mikä väärin. Soveltavassa etiikassa tarkastellaan jotain tarkemmin rajattua elämän tai toiminnan aluetta, jossa syntyy moraalisia ongelmia. Esimerkiksi hoitamisen etiikka on esimerkki soveltavasta etiikasta. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 36-38.)

2.2 Hoitotyön etiikka

Hoitotyön tavoitteena on hyvä terveys. Hoitotyön etiikka on tiedonala, joka käsittelee hyvää ja paha, oikeaa ja väärää osana ammatillista hoitotyötä. Hoitotyön perustehtävänä on tukea ihmisiä terveytensä ylläpitämisessä ja saavuttamisessa. Hoitotyössä perustehtävänä on huolehtia ihmisestä ja tehtävästä, jolloin hänellä on oikeus auttaa ja hoitaa toista ihmistä. Eettisesti onkin hyväksyttävää, että ihminen työssään noudattaa näiden molempien sisältäviä periaatteita. (Leino-Kilpi, & Välimäki 2014, 23-30.) Hoitotyön lähtökohtana ovat eettiset arvot ja juuri ne antavat hoitotyölle sen merkityksen. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 13-20.)

Eettisesti hyvä hoitotyö pitää sisällään asenteet, pohdinnan, arvioinnin sekä toiminnan. Hyvän hoitotyön eettinen edellytys on se, millainen hoitaja on ihmisenä. Eettisesti hyvä toiminta perustuu vakaalle luonteelle ja kehittyneelle moraalintajulle. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 86-114.) Riittävän hyvä itsetuntemus on lähtökohta eettisesti korkeatasoiselle työlle (Hopia, Heinonen & Liimatainen 2012, 12). Perusta integroidulle eettiselle tiedolle koostuu hoitajan teoreettisesta tiedosta, eettisestä toimintatiedosta, eettisestä tilannetiedosta sekä henkilökohtaisesta eettisyydestä. Hoitajalla tulee olla eettistä tilannetietoa eli kykyä tunnistaa tilanteen eettinen ulottuvuus ja tunnistaa tilanteen olennaiset eettiset piirteet. Kaiken eettisen toiminnan perustana on hyvä tahto. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 86-114.)

2.3 Hoitajan eettiset piirteet

Hoitajan työssä tärkeää on eettinen herkkyyks, kyky huomioida potilaan tunteita ja mielialoja. Tärkeää eettisessä herkkyydessä ovat empatia ja omatunto. Hoitajan tulee pystyä pitämään oma itsenäisyytensä sekä yksilöllisyytensä tilanteissa, joissa hän on tunteenomaisesti potilasta lähellä. Eettisen herkkyyden lisäksi hoitajat työssään tarvitsevat eettistä harkintaa, eli kykyä puntaroida asioita ja tilanteita eettisestä näkökulmasta. Tärkeä taito eettisessä harkinnassa on hoitajalla oltava eheä arvojärjestelmä sekä kyky ajatella itsenäisesti ja vastuullisesti sen pohjalta. Haavoittuvuus osana hoitajan työtä auttaa ymmärtämään potilasta sekä hänen mielialaansa ja olemaan avoin potilaan toiveille ja tarpeille. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 13-20; 86-114.) Sairaanhoidajan eettiseen vahvuuteen kuuluu myös kriittinen asenne, jossa hoitaja pohtii, mikä asioissa on hyvää ja mikä huonoa. Näin ollen asioiden kehittäminen, kuten oman ammattitaidon kehittäminen on mahdollista.

Kriittinen asenne mahdollistaa myös sairaanhoitajien halun vaikuttaa hoitotyön kehittämiseen. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 86-114.)

Hoitamiseen kuuluu inhimillistä toimintaa, moraalisia velvollisuuksia ja tunteita ja kiintymystä (Halme 2012, 101). Sairaanhoitajan tärkeä ominaisuus on pystyä sitoutumaan potilaiden hoitamiseen, joka käytännössä tarkoittaa, että hoitaja haluaa hyvää potilaalle ja välittää siitä mitä tekee. Rohkeus sairaanhoitajan työssä on tärkeää, sillä se mahdollistaa hoitajien uskalluksen selviytyä vastuusta, epätoivosta, ahdistuksesta ja ilosta. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 86-114.) Aitous hoitajalla on kaksi puolta, sisäinen jolla hän muodostaa yhteyden omiin tunteisiinsa ja ulkoinen, jolla muodostetaan suhteita toisiin ihmisiin. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 13-20.)

2.4 Sairaanhoitajan eettiset säännöt

Hoitotyöntekijöiden eettisten piirteiden lisäksi sairaanhoitajan, kuten myös kättilön työtä, ohjaavat hoitotyön eettiset säännöt. Sairaanhoitajille on olemassa ICN:n eettiset säännöt. Se on ohje hoitajien toiminnalle, joka perustuu sosiaalisille arvoille ja tarpeille. Jotta sääntöjen tarkoitus tulisi saavutettua, on hoitajien ymmärrettävä, sisäistettävä ja käytettävä sääntöjä kaikilla työnsä osa-alueilla. (International Council of Nurses 2012, viitattu 1.4.2018.)

Sairaanhoitajien eettisissä säännöissä tulee esille ihmisoikeudet, joihin kuuluu muun muassa oikeudenmukaisuus. Muita sääntöjä ovat itsemääräämisoikeus, yksilöllisen tiedon ja hoidon antaminen sekä potilaan yksilöllisyyden kunnioittaminen. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 80-81; Leino-Kilpi, Kulju & Stolt 2012, 51-61.) Potilailla on myös oikeus hyvään hoitoon (Hopia, Heinonen & Liimatainen 2012, 12-23). Sairaanhoitajan tulee kehittää hoitotyötä aktiivisesti näyttöön perustavaksi. Sairaanhoitajan eettisiin ohjeisiin kuuluu humanistiset arvot, jotka pitävät sisällään vastuun väestön ja yksilöiden hoidosta. Tieteelliset arvot pitävät puolestaan sisällään tiedon kehityksestä hoitotyön oppiaineissa. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 80-81.)

Ammattikunnan yksi tärkeimmistä tekijöistä ovat eettiset säännöt, joiden avulla ammattikunta noudattaa yhteisesti sovittuja toimintatapoja ja näihin ammattilaiset sitoutuvat. Terveystieteiden ammattilaiset eivät toimi ainoastaan omien eettisten arvojen mukaisesti. He saavat tukea työssä toiminnalleen yhteisten eettisten ohjeiden pohjalta. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 164-167; Leino-Kilpi, Kulju & Stolt 2012, 51).

Sairaanhoitajan ammattietiikka pitää sisällään pohdinnan, millainen toiminta ammattia harjoittaessa on eettisesti hyväksyttävää ja suositeltavaa. Sairaanhoitajan eettiset ohjeet tuovat esille sairaanhoitajien periaatteet ja perustehtävän yhteiskunnassa sekä tukevat sairaanhoitajien eettistä päätöksentekoa. Sairaanhoitajien eettisiin ohjeisiin kuuluu sairaanhoitajien tehtävät, sairaanhoitajan ja potilaan välinen suhde, sairaanhoitajan työ ja ammattitaito sekä kollegiaalisuus sairaanhoitajan työssä. Sairaanhoitajan tehtäviin kuuluu väestön terveyden edistäminen ja ylläpitäminen, sairauksien ehkäiseminen ja kärsimyksen lievittäminen. Sairaanhoitajan tehtävänä on pyrkiä tukemaan yksilöitä ja lisäämään heidän voimavarojaan sekä parantamaan heidän elämänsä laatua. (Kassara, Paloposki, Holmia, Murtonen, Lipponen, Ketola & Hietanen 2005, 24-26; Leino-Kilpi, Kulju & Stolt 2012, 51-63.)

Sairaanhoitaja noudattaa vaitiolovelvollisuutta ja toimii oikeudenmukaisesti (Halme 2012, 102; Kassara ym. 2005, 24-26). Sairaanhoitajan velvollisuus on ottaa vastuuta työstään ja hänen tulee pyrkiä kehittämään ammattitaitoaan. Hänen tulee vastata hoitotyön hyvästä laadusta ja sen parantamisesta yhdessä työyhteisön kanssa. Sairaanhoitaja toimii yhdessä potilaiden ja heidän omaistensa kanssa. (Kassara ym. 2005, 24-26.)

2.5 Kätilötyön etiikka

Kätilötyössä eettiset lähtökohdat ovat laajemmat kuin muualla hoitotyössä. Kätilötyössä seurataan kätilöiden omien ohjeiden lisäksi myös sairaanhoitajien eettisiä ohjeita ja terveydenhuoltoalan yhteisiä eettisiä periaatteita. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 200-201.)

Etiikka määrittelee kätilön työssä ammatillisen käyttäytymisen, joten sillä on suuri merkitys kätilön koulutuksessa ja käytännössä. Kätilön ammattietiikkaan kuuluu olennaisena osana eettisten ongelmien tunnistaminen. (Rahkala, Santalahti & Berglund 2015, 26.) Kätilön työssä ilmenee paljon tilanteita, joihin liittyy eettisiä ongelmia kuten raskaudenkeskeytyksiä, päihdeäitien raskaudet ja hedelmällisyshoidot. Eettisten tilanteiden näkeminen vaatii kätilöltä halua ja herkkyyttä nähdä vaikeita asioita ja puuttua niihin. Kätilön työhön kuuluu luottamuksellisuus ja hyväntekemisen velvoite sekä välttäminen pahan tekemisestä potilaalle ja velvoite toimia oikeudenmukaisesti. Kätilön am-

mattietiikkaan kuuluu ihmisarvon kunnioittaminen ja naisen oikeuksien huomioiminen työskentelyssä. Kätilön velvollisuus on antaa naiselle totuudellista, relevanttia ja näyttöön perustuvaa tietoa naisen päätöksen tueksi. (Paananen, Pietiläinen, Raussi- Lehto & Äimälä 2015, 26-28.)

Kätilötyön etiikkaa ohjaavat lainsäädännöt, yleiset ohjeet sekä kansainväliset eettiset ohjeet. Kätilöiden ammattietiikan perustana ovat ihmisarvo, ihmiskäsitys ja asiakkaan oikeuksien huomioonottaminen. Kätilön työssä ihmisarvon kunnioittaminen näkyy käytännössä siten, että kätilö hoitaa asiakkaita yksilöllisesti. Kätilön työtä ohjaavat arvot ja periaatteet. (Suomen kätilöliitto 2004, viitattu 21.11.2017.) Kun kätilö tuntee eettisten periaatteiden sisällöt, parantaa se myös eettistä osaamista käytännössä (Jakobsson, Mönkkönen, Ylikangas & Berglund 2016, 26; Oelhafen ym. 2017, 148-149.)

Keskeisimpiä periaatteita ovat itsemääräämisoikeus, tasa-arvo, yksilöllisyys, terveyskeskeisyys, vastuullisuus, turvallisuus, jatkuvuus, perhekeskeisyys sekä omatoimisuus (Jakobsson, Mönkkönen, Ylikangas & Berglund 2016, 26-28; Suomen kätilöliitto 2004, viitattu 21.11.2017). Kätilön työssä ihmisarvon kunnioittaminen tulee esiin esimerkiksi syntymättömän lapsen ihmisarvon kunnioittamisella (Suomen kätilöliitto 2004, viitattu 21.11.2017).

Itsemääräämisoikeus tarkoittaa kätilön työssä potilaan mahdollisuutta tehdä päätöksiä omasta hoidosta ja kätilön tulee kunnioittaa potilaan valitsemaa vaihtoehtoa. **Tasa-arvon** näkökulma perustuu kaikille yhtäläiseen ihmisarvoon ja esimerkiksi terveystalvet tulee olla tasa-arvoisesti kaikkien saatavilla. Potilaan kunnioittaminen ja hyväksyminen omalla itsenään sisältyy **yksilöllisyyden periaatteeseen**. (Jakobsson, Mönkkönen, Ylikangas & Berglund 2016, 26-28.) **Turvallisuus** näkyy kätilön työssä siten, että muodostetaan hoitoympäristö ja ilmapiiri siten, että huomioidaan terveyden edistäminen, ylläpitäminen sekä palauttaminen. **Terveyskeskeisen toiminnan** lähtökohtana on tunnistaa asiakkaan voimavarat ja hoitaa häntä tukemalla hänen terveitä ja vahvoja puoliaan. **Vastuullisuus** näkyy kätilön työssä siten, että kätilö toteuttaa työssään ihmisyyden eettistä päämäärää eli toimii toisen ihmisen hyväksi. Vastuullisuus pitää sisällään myös kätilön vastuun omista toiminnoistaan. **Jatkuvuus** toteutuu kätilö työssä työn suunnitelmallisuudella, tavoitteellisuudella, yhteistyöllä eri tahojen kanssa sekä tiedon siirtämisellä eteenpäin. **Perhekeskeisyys** puolestaan näkyy kätilön työssä siten, että hän ottaa perheen ja läheiset huomioon hoitoprosessissa ja saavat tarvittavan tiedon ja tuen. **Omatoimisuus** näkyy potilaan omalla aloitteellisuutena ja hän pyrkii elämälleen asettamiin päämääriin. Kätilö tukee asiakasta ja hänen perhettään toimimaan itsenäisesti ja ymmärtämään toiminnan seuraukset. Kokonaisvaltaisuuden periaate merkitsee kätilön

työssä suhtautumista ihmiseen itsenäisenä, toimivana persoonana. (Jakobsson, Mönkkönen, Ylikangas & Berglund 2016, 26-28; Suomen kättilöliitto 2004, viitattu 21.11.2017.)

Kättilö tulkitsee oman roolinsa, esimerkiksi synnytyksessä ja se on hänen eettisen toimintansa perustana. Kättilötyön etiikka perustuu muihin alueisiin, kuten moraaliseen filosofiaan, lääketieteeseen ja hoitoalaan. Tietynlaista selkeää kättilötyön etiikkaa ei ole havaittavissa, vaan se on koostunut edellä mainituista osa-alueista. Kättilötyön etiikan luonne eroaa muista terveysalan etiikoista sen tavoitteessa kuten myös keinoissa. Kättilötyö ei perustu hengenvaarallisiin tilanteisiin ja hankaliin dilemmoihin, vaan enemmänkin humanin ja normaalin syntymän kokemukseen. Eettinen kättilötyö on läsnä aina siihen pisteeseen, kun ilmenee joku dilemma tai vakava terveysuhka. (Thompson 2004, 9-23.)

3 ETIIKAN OPETUS KÄTILÖKOULUTUKSESSA

Etiikka on tärkeässä osassa kätilön työssä, joten kätilöiden eettistä osaamista halutaan vahvistaa jo opiskeluaikana. Seuraavassa luvussa käsitellään kätilökoulutusta Oulun ammattikorkeakoulussa sekä etiikan opetusta ja oppimista hoitotyössä. Lisäksi tarkastellaan ammattieettisen osaamisen kehittymistä opinnoissa.

3.1 Kätilökoulutus Oulun ammattikorkeakoulussa

Kätilön koulutus kestää Oulun ammattikorkeakoulussa 4,5 vuotta ja tutkinnon laajuus on 270 opintopistettä. Kätilöopinnoissa opiskelija saa sekä kätilön, että sairaanhoitajan tutkinnon. Kätilöille kuuluviin sairaanhoitajaopintoihin sisältyy sairaanhoitotyön perus- ja soveltava osaaminen. Kätilötyön suuntaavat opinnot korostavat seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyviä osaamiskokonaisuuksia, kuten raskauden ja synnytyksen sekä synnytyksen jälkeinen kätilötyö. Opinnot sisältävät myös terveen ja erityistarkkailua vaativan vastasyntyneen kätilötyön sekä eri ikäisten naisten hoitotyön. Opiskelussa on paljon harjoitustunteja, simulaatioharjoituksia sekä ohjattua harjoittelua. (Kätilö AMK 2017, viitattu 28.11.2017.)

Vuonna 2014 aloittaneiden kätilöopiskelijoiden opetussuunnitelmaan (LIITE 1) kuuluu perus- ja ammattiopinnot, joihin kuuluu muun muassa englannin, ruotsin ja suomen kielen opintojaksot. Perus- ja ammattiopinnot pitävät sisällään myös tutkimus-, kehittämis-, ja johtamisopintoihin liittyviä kursseja, kursseja sosiaali- ja terveysalan perusteista, joihin kuuluu mm. anatomian ja patologian osaaminen. Hoitotyön opinnot pitävät sisällään eri asiakasryhmien hoitotyöhön liittyvän osaamisen, esimerkiksi vanhusten, mielenterveytyön, naisen ja lapsen hoitotyön sekä lääkehoidon ja kliinisen osaamisen. Hoitotyön syventävissä opinnoissa opiskelija voi valita vapaasti valittavista opintojaksoista kolmen opintopisteen edestä. Kätilötyön opinnot sisältävät kätilötyön perusteet, naisen, raskaana olevan, synnyttävän ja synnyttäneen kätilötyön osaamisalueet. Kätilötyön lääketieteelliseen osaamiseen kuuluu lääkehoidon opintojakso, kansansairauksien opintojakso, embryologian, genetiikan, gynekologian, pediatrian ja obstetriikan osaaminen. (Kätilö AMK opetussuunnitelma 2014-2015.)

Vuoden 2014 opetussuunnitelmassa kätilöille kuuluu myös ammattitaitoa edistävä harjoittelu, joka pitää sisällään sekä hoitotyön perusteiden harjoittelut sekä kätilötyön harjoittelut. Hoitotyön perusteiden harjoitteluihin kuuluu muun muassa kliinisen hoitotyön harjoittelut, hoitotyön perusharjoittelu, mielenterveysharjoittelu, vanhusten hoitotyön harjoittelu sekä naisen, lapsen ja aikuisen harjoittelut. Kätilötyön syventäviin harjoitteluihin kuuluu puolestaan naisen, raskaana olevan, synnyttävän ja synnyttäneen kätilötyön harjoittelut. Kätilötyön syventävissä harjoitteluissa tuleekin siis osaamista myös harjoitteluiden muodossa kaikista kätilötyön osa-alueista. Kätilötyön harjoittelut pitävät sisällään myös johtamisen harjoittelun. Lisäksi opetussuunnitelmaan kuuluu opinnäytetyö ja kypsyysnäyte. Kätilöt tekevät myös kehittämistehtävän osana johtamisen harjoittelua. Kätilöopinnot sisältävät erillisen Hoitotieteen perusteiden ja etiikan 3 op-kurssin. Monissa kätilöopinnoihin liittyvissä teoriaopinnoissa käsitellään eettisiä näkökulmia opiskeltavan kurssin aiheeseen sisällytettynä. Esimerkiksi valinnaisiin sisältyvässä syöpäpotilaan hoitotyön kurssissa käsitellään etiikkaa syöpäpotilaan hoidon näkökulmasta. Myös harjoitteluissa eettisten tilanteiden pohdinta on tärkeässä osassa. (Kätilö AMK opetussuunnitelma 2014-2015.)

3.2 Etiikan opetus ja oppiminen hoitotyössä

Kätilökoulutuksen tulee antaa vahva perusta etiikan osaamiselle ennen valmistumista. Se on entistä tärkeämpää nykyajan muuttuvassa yhteiskunnassa, jossa seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvät asiat muuttuvat yhä monimutkaisemmiksi. Esimerkiksi aborttiin tai hedelmättömyyteen liittyvät asiat vaativat osaamista toimia potilaslähtöisesti. (INEC 2018, viitattu 1.4.2018)

Hoitotyön etiikan oppimisen tavoitteisiin kuuluu koulun laatimat tavoitteet etiikan oppimiselle, sekä opiskelijan omat henkilökohtaiset tavoitteet (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 345). Etiikka on jokaisen henkilökohtaisia käsityksiä ja näkemyksiä asioista ja tapahtumista, olennaista on tiedostaa omat käsitykset (Hopia, Heinonen & Liimatainen 2102, 21). Suomessa hoitotyön etiikkaan liittyvä virallinen oppimistavoite on kuvattu sairaanhoitajan, terveydenhoitajan ja kätilön valtakunnallisissa osaamisvaatimuksissa. Keskeisiä eettisiä tavoitteita ovat, että opiskelija kykenee tekemään eettisiä päätöksentekoja, kykenee tunnistamaan ja hoitamaan eettisiä ongelmia, kykenee etsimään tutkittua tietoa eettisen ongelman ratkaisemiseksi sekä kykenee osallistumaan yhteiskunnassa käytävään terveydenhuoltoon ja hoitotyötä koskevaan arvokeskusteluun. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 345-357.)

Etiikan oppimisessa on kyse eettisen näkökulman oivaltamisesta periaatteiden avulla, kyvystä pohdita konkreettisia tilanteita niiden kautta ja kyetä soveltamaan yleisiä periaatteita konkreettisiin tilanteisiin (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 86-114; Oelhafen ym. 148-152). Etiikan oppimisessa lähtökohtana on huolenpito. Tämä sisältää herkän ja myötätuntoisen reagoinnin toisen ihmisen tilanteeseen, sitoutumisen sekä vastuunoton. Lisäksi välittäminen ja huoli muista sisältyvät osaksi huolenpitoa. (Sarvimäki & Stenbock-Hult 2009, 86-114.)

Etiikka jaetaan kolmeen eri koulukuntaan: normatiivinen koulukunta, kriittisen ajattelun koulukunta ja tilanne-etiikan koulukunta. Normatiivinen koulukunta korostaa sitä, että etiikkaa opitaan eettisten koodien, säädösten ja normien avulla. Tässä on tärkeintä omaksua ammattikunnan eettiset normit, ammattilaisen oikeudet sekä velvollisuudet ja lisänä ammatilliset käyttäytymissäännöt. Kokemuksellinen koulukunta korostaa taas etiikan oppimisessa opiskelijan omien kokemusten avulla. Tässä koulukunnassa etiikkaa opitaan tarkastelemalla omia eettisiä kokemuksia yksin ja yhdessä toisten kanssa. Tämän tarkoituksena on esimerkiksi oppia ratkaisemaan eettisiä ongelmatilanteita ja opettaa erilaisia ratkaisutapoja. Kriittisen ajattelun koulukunta puolestaan korostaa etiikan oppimisen kognitiivista ja rationaalista puolta. Tilanne-etiikan koulukunta korostaa tilannesidonnaisuutta oppimisessa. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 345-357.)

Hoitotyön etiikan oppimissisältö voidaan muodostaa viidestä pääteemasta. Ensimmäisessä osassa käsitellään etiikan käsitteitä, määritelmiä ja erilaisia teorioita. Toisena teemana on potilaan ja hänen terveytensä primaariprosessia koskeva etiikka, joka tarkoittaa kykyä ymmärtää potilaan päätöksenteon ja toiminnan keskeisyys etiikan oppimisessa. Kolmantena teemana on tukea hoitotyöntekijän eettistä päätöksentekokykyä huomioiden kuitenkin potilaan terveyshyvä keskeisessä osassa. Neljäntenä teemana on muiden ammattiryhmien eettinen toiminta. Viides teema käsittelee etiikkaa yhteiskunnallisesta näkökulmasta. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 345-357.)

Etiikan opetusta voidaan toteuttaa joko erillisillä etiikan kursseilla tai yhdistettynä johonkin toiseen kurssiin. Toiseen aihealueeseen yhdistettynä eettisten näkökulmien pohdinta voi sisältyä esimerkiksi syöpäpotilaan hoitoon, jolloin etiikan opiskelu yhdistetään suoraan potilaan hoitoon. Yksittäisten etiikan kurssien tarkoituksena on taas saada opiskelija ymmärtämään etiikkaa käsitteenä ja mitä se tarkoittaa. (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 345-357.)

3.3 Ammattieettisen osaamisen kehittyminen opinnoissa

Opiskelijan alkuvaiheessa kättilöopiskelijoilla näyttää olevan melko kapea ymmärrys siitä, mitä etiikka on. Opettajat painottavat kättilökoulutuksessa oman käyttäytymisen, uskomusten ja arvojen pohtimisen tärkeyttä. (Oelhafen ym. 2017, 151-152.) Mikäli kättilö ei ole pohtinut omia uskomuksiaan ja moraaliaan, asiakkaan itsemääräämisoikeus ei välttämättä toteudu asiakastilanteissa, jos asiakkaan ja kättilön henkilökohtaiset arvot ovat ristiriidassa (Oelhafen ym. 2017, 151-152; Rahkala, Santalahti & Berglund 2015).

Kättilöopiskelijat kokevat, että verkkoympäristössä toteutetut keskustelut eettisistä tapauksista ja tapausten käsittely Problem-Based Learning-menetelmää hyödyntäen auttaa heitä ymmärtämään eettisiä näkökulmia paremmin. Myös Etiikka-päivät ovat hyvä tapa tutustuttaa opiskelijat eettisiin aiheisiin. Etiikka-päivässä tarkoituksena on tuoda esille etiikan merkitys hoitotyössä ja keskustella eettisistä ongelmista yhteistoiminnallisten menetelmien avulla. Kättilöopiskelijat suunnittelevat ja organisoivat Etiikka-päivän ohjaajan ohjauksessa ja valitsevat menetelmän, jota soveltavat päivän teeman käsittelyssä. (Oelhafen ym. 2017, 155-156; INEC 2018, viitattu 1.4.2018.) On tutkittu, että opiskelijoiden eettistä oppimista tukee oppimispäiväkirjat, luennot, joihin kuuluu keskustelua ja tarinoiden kerronta sekä niiden analysointi (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 345-357). Eettisten tilanteiden simuloituissa harjoitteissa kättilöopiskelijat saavat harjoitella, miten viestii erilaisissa eettisissä tilanteissa. Simuloitujen tilanteiden avulla harjoittelu on turvallista ja tallennetut tilanteet mahdollistavat eettisten tapausten syvällisen käsittelyn ja tarkastelun. (INEC 2018, viitattu 1.4.2018.) Myös Learning Cafe-menetelmän opiskelijat ovat kokeneet onnistuneeksi menetelmäksi eettisten näkökulmien opiskelussa (Aarnio, Hakonen, Koskinen, Suonpää, Talja & Berglund 2014, 12-14). Tapauskeskustelut ovat monessa tutkimuksessa osoittautuneet tehokkaaksi menetelmäksi käsitellä eettisiä tilanteita. (Oelhafen ym. 2017, 155-156; INEC 2018, viitattu 1.4.2018; Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 345-357.)

Eettisten asioiden käsittely eri menetelmillä saattaa jäädä kuitenkin abstrakteiksi ilman omakohtaista kokemusta eettisistä tilanteista. Opettajat ja ohjaavat kättilöt painottavat, että käsiteltävien tapausten tulee olla realistisia ja parhaat käsiteltävät tapaukset ovat sellaisia, joita opiskelijat ovat itse kokeneet. Vaikka kättilöopiskelijoilla on hyvä etiikan teoreettinen osaamisen, heidän on siitä huolimatta haasteellista siirtää ja soveltaa tätä tietoa käytännön tilanteisiin. (Oelhafen ym. 2017, 151-152.)

Ensimmäisissä harjoituksissa olleet kättilöopiskelijat kertoivat, että he havaitsivat ristiriidan sairaalan arjen käytänteissä ja sellaisen synnytyksen toteutumisessa, jossa toteutuisi idealistisesti synnyttäjän itsemääräämisoikeus. Kättilöopiskelijan henkilökohtaiset voimavarat ja kiireinen työtaakka usein johtivat tällaisissa tilanteissa eettisiin ongelmiin. Toisin kun he olivat oppineet koulutuksessa, synnyttäjän itsemääräämisoikeus oli arjessa rajallinen. Tällaisissa tilanteissa kättilöopiskelijat kokevat olevansa avuttomia, kun eivät pysty vaikuttamaan tilanteeseen. Kättilöopiskelijat tarvitsevat enemmän moraalista rohkeutta ja uskallusta kysyä kriittisiä kysymyksiä eettisissä tilanteissa. He tarvitsevat myös hyviä vuorovaikutustaitoja, jotka tarjoavat perustan eettisten tilanteiden käsittelyyn. Tämä sisältää kyvyn kommunikoida tilanteissa, joihin liittyy ikäviä uutisia, luottamuksellisia tietoja ja taitoa toimia erityistä herkkyyttä vaativien kysymysten kanssa. (Oelhafen ym. 2017, 151-152.)

Käytännön harjoittelussa ohjaavilla kättilöillä on merkityksellinen vaikutus kättilöopiskelijoiden ammattieettisen osaamisen kehittymiseen. (Aarnio, Hakonen, Koskinen, Suonpää, Talja & Berglund 2014, 12-14.) Erialaisten tapausten pohdinta ja niistä keskustelu jälkikäteen on erityisen tärkeää opiskelijoille. Ohjaavat kättilöt tiedostavatkin olevansa roolimallina eettisten tilanteiden käsittelyssä. Opiskelijat arvostavat sitä, että eettisesti haastavista tilanteista keskustellaan perusteellisesti ja keskusteluun varataan aikaa. Aikaa ei kuitenkaan aina ole tarjota riittävästi tällaiseen keskusteluun osastojen kiireisestä työtahdistasta johtuen. Myös ohjaavat kättilöt kokevat kaipaavansa lisää koulutusta ohjatakseen opiskelijoiden ammattieettistä kehittymistä. (Oelhafen ym. 151-152.)

Niemen (2004) tutkimuksen johtopäätöksenä tuli esille, että hoitotyöntekijöiden ammatillisen kasvun on laaja-alaista ja kestää koko elämän ajan. Ammatillista kasvua voidaan edistää hoito-organisaatioissa ja työyhteisöissä kiinnittämällä huomiota enemmän hoitotyöntekijöiden yksilöllisiin taitoihin, kasvutarpeisiin ja kasvua edistäviin kasvutekijöihin. Etiikan oppiminen jatkuu myös työelämässä, mitä pidempään on työssä, sen kokeneemmaksi oppii eettisissä päätöksenteoissa ja tilanteissa (Leino-Kilpi & Välimäki 2014, 345-357).

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvailla Oulun ammattikorkeakoulun neljän 4. vuoden kätilöopiskelijan kokemuksia, miten koulutuksessa toteutunut eettinen opetus on tukenut heidän ammattietiikkansa kehittymistä ja millainen heidän ammattieettinen osaamisensa on tällä hetkellä. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, tarvitseeko kätilöopiskelijoiden ammattietiikan kehittymistä tukea enemmän opintojen aikana.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Miten kätilöopiskelijat kokevat ammattieettisen osaamisensa kehittyneen teoriaopintojaksoilla?
2. Miten käytännön harjoittelut ovat vaikuttaneet kätilöopiskelijoiden ammattieettisen osaamisen kehittymiseen?
3. Millaiseksi kätilöopiskelijat kokevat oman ammattieettisen osaamisensa opintojen loppuvaiheessa?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimusmenetelmä

Toteutin tutkimuksen laadullisena tutkimuksena haastattelemalla neljää 4. vuoden kättilöopiskelijoita Oulun ammattikorkeakoulusta. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaileminen. Siihen sisältyy ajatus, että todellisuus on moninainen. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tutkimaan aihetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tällaisen tutkimuksen tarkoituksena on löytää ja paljastaa tosiasiat. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 161.)

Käytin tutkimuksessani laadullista tutkimusmenetelmää, sillä kättilöopiskelijoiden kokemukset eettisestä osaamisesta ovat hyvin yksilöllisiä ja halusin kartoittaa heidän kokemuksiaan. Laadullisen tutkimuksen avulla kättilöopiskelijat pystyvät paremmin kuvailemaan omia kokemuksiaan ja minun on tutkijana helpompi havainnoida niitä.

Laadullinen tutkimus on tutkimus, jonka avulla pyritään löydöksiin ilman määrällisen tutkimuksen keinoja kuten tilastoja. Laadullisessa tutkimuksessa käytetään sanoja ja lauseita, kun taas määrällinen tutkimus perustuu lukuihin. Tutkimuksen tarkoituksena on pyrkiä kuvaamaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan ilmiö. Laadullisen tutkimuksen tarkoitus on ilmiön syvällinen ymmärtäminen. Laadullisella tutkimuksella kuvataan yksittäistä tapausta ja kyseisessä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita siitä, miten ihmisen kokevat ja näkevät reaali maailman. Laadullisessa tutkimuksessa on suora kontakti tutkijan ja tutkittavan välillä, jolloin tutkija haastattelee tai havainnoi tutkittavaa aineiston keräämiseksi. (Kananen 2008, 24-25.)

Toteutin haastattelun teemahaastatteluna, jotta en rajaa liian tarkkoja tutkimuskysymyksiä. Haastateltavat pääsevät kertomaan laajemmin omia kokemuksiaan ilman liian tarkkaa haastattelukehystä. Teemahaastattelun tekniikka etenee yleisestä yksityiseen. Teemahaastattelussa pyritään ymmärtämään teemojen avulla koko tutkittavaa ilmiötä. (Kananen 2010, 55.)

Teemahaastattelussa määritellään ennen haastattelua haastateltavan kanssa käsiteltävät aihealueet. Teemat käydään haastateltavan kanssa läpi ennen haastattelua ja ennakkovalmisteluilla varmistetaan, että tutkimuksen kaikki osa-alueet tulee käytyä läpi haastattelussa. Haastattelut ovat

usein teemahaastatteluja, sillä ne antavat tutkijalle riittävän väljyyden, mutta toisaalta antavat rajaamismahdollisuuden teemojen avulla. (Kananen 2008, 73 -74.) Teemahaastattelussa on aihepiirit, joita haastattelussa käsitellään, mutta haastattelusta puuttuu strukturoidulle haastattelulle tyypillinen kysymysten tarkka muotoilu ja järjesty (Aaltola & Valli 2001, 24-27). Haastattelutilanteissa tutkittaville esitettiin haastattelussa läpikäytävät teemat ennen varsinaisen kyselyn aloitusta.

Haastattelu tiedonkeruumenetelmänä on yksinkertainen. Siinä haastattelija esittää haastateltavalle kysymyksiä koskien henkilön mielipiteitä, faktoja ja ajatuksia. Haastateltavalle esitettävät kysymykset liittyvät tutkimuskysymyksiin, joiden tarkoituksena on ratkaista tutkimusongelma. Kysymyksillä pyritään valottamaan ja saamaan tietoa haastateltavasta tutkimuskysymyksillä. (Kananen 2008, 73.)

5.2 Aineiston kerääminen

Valitsin haastateltaviksi 4. vuoden kättilöopiskelijoita, koska heillä on opinnot jo niin pitkällä, että eettistä osaamista on karttunut sekä opintokursseilta sekä monista harjoitteluista. Haastateltavat valitsin laittamalla sähköpostikyselyn loppuvaiheen kättilöopiskelijoille, joista vapaaehtoiset pääsevät haastateltaviksi.

Haastattelukutsut (LIITE 2) lähetettiin Oulun ammattikorkeakoulun kahdelle eri kättilöopiskelijaryhmälle eli yhteensä 64 kättilöopiskelijalle helmikuussa 2018 sähköpostitse. Haastattelut toteutin helmi- ja maaliskuussa 2018. Opinnäytetyön aineiston analysoin maaliskuussa 2018.

Toteutin ensin esihaastattelun, jossa testasin teemahaastattelurunkoni (LIITE 3) toimivuutta. Tämän pohjalta muokkasin haastattelurunkoani. Lisäsin haastattelurunkoon kysymyksen kättilöopiskelijoiden kokemuksesta heidän ammattietiikkansa riittävydestä työelämää varten tässä opintojen vaiheessa. Esihaastattelun aineisto on myös käytössä opinnäytetyössäni.

Haastattelua suunniteltaessa joudutaan ratkaisemaan ketä, mitä, milloin ja missä haastatellaan. Laadullisessa tutkimuksessa haastateltavat valitaan tiedon saantia silmällä pitäen. Valitaan haastateltavat, joilta saadaan ilmiön kannalta olennaisinta tietoa. (Kananen 2008, 75-76.) Haastattelin kättilöopiskelijoita kasvokkain ja rauhallisessa ympäristössä, jotta sain mahdollisimman tarkasti heidän ajatuksensa tallennettua. Tämän lisäksi myös nauhoitin haastattelut, jotta sain luotettavasti

heidän vastauksensa tallennettua ja näin sain myös paremmin heidän ajatuksiaan ylös kuin ehkä kirjallisella tutkimuksella saisin. Haastattelin neljää kättilöopiskelijaa, joista yksi oli esihaastateltava.

Laadullinen tutkimus on prosessi ja sen vaiheet eivät ole välttämättä jäsennettävissä selkeisiin eri vaiheisiin vaan tutkimustehtävää tai aineistonkeruuta koskevat ratkaisut voivat muovautua tutkimuksen edetessä. (Aaltola & Valli 2010, 70.) Haastateltavien kriteereinä oli, että he ovat kättilöopiskelijoita, jotka suorittavat kättilötyön syventäviä opintoja ja valmistuvat vuonna 2018. Kaikki haastateltavat olivat aloittaneet opintonsa syksyllä 2014. Kaikki haastateltavat olivat naisia, eikä heillä ollut aiempaa kokemusta kättilön työstä opintojen lisäksi. Jokaisen haastateltavan kanssa haastattelu- ja paikka sovittiin henkilökohtaisesti. Haastattelut kestivät kymmenestä minuutista kahteenkymmeneen minuuttiin. Kaikille haastateltaville kerrottiin, että aineisto nauhoitetaan. Tallennetut haastattelut litteroitiin. Litteroitua materiaalia sain yhteensä kaikista haastatteluista 17 sivua. Kaikki haastattelut litteroitiin fontilla Calibri, fonttikoolla 11.

5.3 Sisällönanalyysi analyysimenetelmänä

Litterointi tarkoittaa tallenteiden purkamista kirjalliseen muotoon. Haastatteluaineisto kirjoitetaan kirjalliseen muotoon mahdollisimman sanatarkasti. Sanatarkkaa kuvausta voidaan käyttää myöhemmin loppuvaiheen raportissa myöhemmin sitaatteina. (Kananen 2008, 80.) Yleiskielisessä litteroinnissa teksti muutetaan kirjakielellä poistamalla kaikki murre- ja puhekielen ilmaisut. (Kananen 2010, 55.) Kuuntelin nauhoitetut haastattelut ja litteroin ne sanasta sanaan laittaen kaikki haastattelut omiin tiedostoihinsa.

Teemoittelu on muun muassa teemahaastatteluaineiston yksi analysointitapa, jossa haastattelu toteutetaan teemoittain. Myös analysointivaiheessa tutkimusaineistosta voi nousta uusia teemoja. (Kananen 2008, 90-91.) Litteroinnin jälkeen aineistosta etsitään aihekokonaisuuksia ja niistä muodostetaan alaluokkia. Sisällönanalyysin vaiheisiin kuuluu aineiston pelkistäminen eli redusointi, klusterointi eli koodatusta aineistosta etsitään yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia ja oleellisen tiedon erottaminen epäoleellisesta ja teoreettisen käsitteistön muodostaminen. (Kananen 2008, 94-95.)

Litteroituani haastattelut luin ne läpi ja etsin niistä tutkimuskysymyksiini vastaavia vastauksia. Koskin kaikki nämä vastaukset samaan tiedostoon, jonka jälkeen pelkistin kaikki nostamani vastaukset. Numeroin satunnaisessa järjestyksessä kaikki haastattelut, jotta näin mitkä vastaukset ovat

kenenkin haastateltavan sanomia. Pelkistämässä huomioon, etten muokkaa haastateltavien sanoman ydintä. Tämän jälkeen aloin etsiä vastauksista yhtäläisyyksiä. Yhtäläisyyksien pohjalta muodostin ensin samaa asiaa kuvaavista vastauksista alaluokat. Tämän jälkeen muodostin toisistaan samankaltaisista alaluokista yläluokat, jotka vastaavat alaluokkien aihealueita. (LIITE 4)

Laadullisen tutkimuksen analysoinnin voidaan katsoa olevan luonteeltaan analyttistä ja toisaalta synteettistä. Aineiston analyttisyydestä kertoo aineiston jäsentäminen systemaattisesti eri teema-alueisiin ja koodaamalla aineisto täten helpommin tutkittaviin osiin. Koodausrunгон ja teema-alueiden erittely ja jäsenitys asettuvat yleensä lopulliseen muotoonsa useiden analysointivaiheiden jälkeen. Tutkijan tulee löytää aineistosta pääkäsitteet, jotka kuvaavat aineistoa ja samalla osata karsia aineistosta epäolennaiset asiat pois. Laadullisessa tutkimuksessa ei voida löytää mitään yksittäistä totuutta, vaan tutkimustulos on osittain tutkijan tulkintoihin perustuva tulos. Näin ollen tutkimus on luonteeltaan tulkinnallinen. (Aaltola & Valli 2010, 80-81.)

Sisällönanalyysin avulla voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti ja objektiivisesti. Tällä analyysimenetelmällä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty ja yleinen kuvaus. Sisällönanalyysi on tekstianalyysia ja sisällönanalyysissä etsitään tekstin merkityksiä. Sisällönanalyysi mahdollistaa joitain käsitteellisiä liikkumavapauksia, mutta sen edellytyksenä on myös joidenkin rajoitteiden hyväksyminen. Sisällönanalyysin tarkoitus on saada tutkimustulos tiivistettyä, kadotta-matta kuitenkaan sen sisältämää informaatiota. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103-112.)

Aineistolähtöisessä analyysissä on kolme eri vaihetta, aineiston redusointi eli pelkistäminen, aineiston klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. Aineiston pelkistämässä aineisto voidaan aukikirjoittaa eli siitä karsitaan kaikki epäolennainen pois ja aineisto voidaan tiivistää tai pilkkoa osiin. Näin aineiston pelkistämistä ohjaa tutkimustehtävä, jonka mukaan tutkimus pelkistetään tai litteroidaan tutkimustehtävää vastaavaan muotoon. Ryhmittelyssä aineistosta etsitään samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Samaa asiaa käsittelevät käsitteet ryhmitellään luokaksi. Luokitteluyksikkönä voi olla esimerkiksi tutkittavan ilmiön ominaisuus, piirre tai käsitys ja näin tutkimusaineisto tiivistetään. Tämän jälkeen aineisto abstrahoidaan eli käsitteellistämässä erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja valikoidun tiedon perusteella saadaan muodostettua teoreettisia käsitteitä. Tässä vaiheessa edetään kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä yhdistetään eri käsitteitä ja näin voidaan tehdä johtopäätöksiä ja saada vastaus tutkimuskysymyksiin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 103-112.)

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimustulokset esitetään omina lukuina tutkimuskysymyksittäin. Ensiksi tuodaan esille kättilöopiskelijoiden kokemukset etiikan opetuksesta teoriaopintojaksoilla ja tämän jälkeen kokemukset käytännön harjoitteleista. Viimeisessä luvussa käsitellään kättilöopiskelijoiden kokemuksia omasta ammattieettisestä osaamisestaan ja sen kehittymisestä opiskelujen aikana. Suorien lainausten perässä olevat numerot tarkoittavat vastanneita kättilöopiskelijoita.

6.1 Kättilöopiskelijoiden kokemukset etiikan opetuksesta teoriaopintojaksoilla

Teemahaastattelun yhtenä pääteemana oli keskustella etiikan opetuksesta teoriaopintojaksoilla. Haastattelussa nousi esille, että teoriaopinnot vaikuttavat kättilöopiskelijoiden ammattietiikan kehittymiseen vaihtelevasti. Suurin osa kättilöopiskelijoista nosti esille, että teoriaopinnoista on ollut hyötyä ammattietiikan kehittymiselle.

6.1.1 Teoriaopintojen vaikutus ammattietiikan kehittymiseen

Kättilöopiskelijoille esitettiin kysymys, miten Oulun ammattikorkeakoulussa etiikkaa on käsitelty teoriaopinnoissa. Lähes kaikki kättilöopiskelijat toivat haastattelussa esille ensimmäisen lukuvuoden Hoitotieteen perusteet ja etiikka 3 op-opintojakson. He nostivat esille, että kursilla käsiteltiin etiikan teoriaa ja miten teoria näkyy yleisesti hoitotyössä. Osa haastateltavista nosti esille myös kättilötyön teoriaopinnot, joissa käsitellään etiikkaa käsiteltävän aiheen näkökulmasta.

"No siis meillä on silloin aluksi ollu se niinku etiikan kurssi niinku ihan hoitotyöstä ylipäätänsä. Kyllä siinä vissii sivuttiin kättilötyötäkin." (4)

"Tavallaan siis mehän käyvään läpi kaikki nämä niinku te.. tavallaan niinku teoriassa mitä voi tulla etteen kättilöille työelämässä." (1)

Kättilöopiskelijat kokivat teoriaopintojen vaikuttaneen ammattietiikan kehittymiseen vaihtelevasti. Osa kättilöopiskelijoista koki, että tietävät etiikan taustat teoriaopintojen pohjalta.

“No ehkä se, että tietää ne taustat, että mistä ne etiikan mietiskelyt on lähteny, että miksi niitä pitää miettiä ylipäättään opiskeluissa... Mutta ei niillä käytännön harjoitteluihin oo ollu paljon mitään tekoa” (3)

Osa toi esille teoriaopinnoista potilastapausten tärkeyden ammattietiikan kehittymiselle. Osa haastateltavista nosti esille, että potilastapauksista saa toimintatapoja omaan työskentelyyn.

“No ehkä kaikista eniten saa irti vaikka joittenkin casejen kautta että sää niinku näät että, että jos on vaikka tämmönen ja tämmönen tilanne, että miten sää voit niinku niissä kohdata sen perheen... että ehkä niinku semmosten kautta parhaiten saa niitä toimintatapoja.”(2)

Eräs haastateltava oli sitä mieltä, ettei ole saanut teoriaopinnoista suurta apua ammattietiikan kehittymiselle, vaan kokee käytännön työn vaikuttaneen enemmän ammattietiikan kehittymiseen.

“Emmää koe että mä oisin saanu semmosta suurta niinku apua sieltä... että enempi niinku mä koen että se on siellä käytännössä ollu se niinku kuinka niinku si..niinku ollaan kohdeltu sitä potilasta tai niinku miten se niinku se on näkyny enempi siellä hoitotyössä kentällä” (1)

6.1.2 Teoriaopintojen kehittäminen ammattietiikkaa tukeviksi

Haastattelussa kaikki opiskelijat toivat esille, että teoriaopinnoissa tulisi olla enemmän potilastapauksia. Kaikki haastateltavat kokevat tärkeänä, että opiskelijat joutuvat itse pohtimaan, miten toimisivat erilaisissa potilastilanteissa ja näin heräteltäisiin opiskelijoita ajattelemaan enemmän omaa työskentelyä.

“Ne vois ottaa semmosia kokemus tai niinku oikeita tilanteita. Semmosia missä pitää, joutuu, opiskelija joutuu miettimään että mitä mieltä he itte on, miten he toimis tässä tilanteessa.” (2)

Osa opiskelijoista nosti esille, että joillakin opintojaksoilla opiskelijoita laitetaan pohtimaan tilanteita hyvin, mutta osalla opintojaksoilla tätä on vähemmän.

“No tietenki ehkä jos on vaikka jotain caseja niin niinku niitten kautta ehkä justinsa että pitäs pohtia ite että miten toimit ja mitä ne arvot ...joissakinhan se toteutuu no nyt sillee niinku että niitä mietitään ihan hyvin, mutta sitte joissaki ehkä vähän vähemmän” (3)

6.2 Kätilöopiskelijoiden kokemukset ammattietiikan kehittämisestä käytännön harjoittelussa

Toisena teemahaastattelun pääteemana oli etiikka käytännön harjoittelussa. Kätilöopiskelijoille esitettiin kysymys, miten käytännön harjoittelut ovat vaikuttaneet heidän ammattieettisen osaamisen kehittämiseen. Opiskelijat nostivat paljon mielenkiintoisia asioita käytännön harjoittelusta esille ja niiden vaikutus kätilöopiskelijoiden ammattietiikkaan koettiin merkittävänä.

6.2.1 Käytännön harjoitteluiden vaikutus ammattietiikan kehittämiseen

Kätilöopiskelijat kokivat käytännön harjoittelulla olevan suuri vaikutus ammattietiikkaan. Eräs haastateltavista nosti esille, että käytännönharjoittelussa on joutunut miettimään, miten hoitaa potilastilanteet.

"Silloin on joutunu ite miettimään, että mitä minä tässä sanon, miten minä itte ajattelen näistä asioista ja sitä kautta sitte kehittyne semmonen oma arvomaailma siihen, että miten nyt tietytkin tilanteet hoidetaan." (2)

Osa kertoo käytännön harjoittelulla olleen suuri merkitys ammattietikalle, koska silloin näkee miten ohjaajat hoitavat erilaiset tilanteet ja huomioivat potilaat. Eräässä haastattelussa kätilöopiskelija nosti esille sen, että myös omien kliinisten taitojen kehittyessä aikaa jää enemmän potilaan kohtaamiselle ja kehitty oma luontainen tapa kohdata potilaat.

"No paljon... siis ihan niinku pelkästään se, että sää näät niinku esimerkin että miten niinku vaikka hoitajat toimii siellä osastolla, että miten ne niinku huomioi sen perheen. Sitten tietenkin ku ite saa kokemusta siitä ihan kliinisestä työstä nii nii sitte ku sun ei tarvi niin paljon kiinnittää huomiota ehkä siihen niin sulla on enemmän aikaa kohdata ne perheet ja sitä kautta ku sää niinku ite teet nii sulle tulee semmonen luontanen tapa että miten sää kohtaat ne." (1)

Eräässä haastattelussa nousi esille myös se, että opiskelijat näkevät erilaisia ohjaajia sekä toimintatapoja ja voivat näin poimia itselleen toimivimman tavan toimia erilaisissa tilanteissa.

"Että ehkä se käytäntö niinku opettaa ne hyvät asiat, mutta myös sitte se että minkälainen ei halua olla että niinku oma etiikka kehitty varmaan siinäki ku näkkee millälaila muut niinku kätilöt käyttäytyy."(4)

Käytännön harjoitteluissa tulleet eettiset tilanteet ovat vaikuttaneet kättilöopiskelijoihin monella tavalla. Osa on kokenut, että omia arvoja on joutunut pohtimaan ja miettiä osaa niistä uudelleen.

“No on pitänyt miettiä niitä omia tähän mennessä kehittyneitä arvoja ja ajatuksia ja tämmösiä..mikä se on.. ennakkoojatuksia..osaa pitänyt miettiä uusiksi ja ajatella vähän tarkemmin ja..”(3)

“Kyllähän ne jokin kohtaaminen että sää niinku opit niistä että sää niinku omia arvoja mietit siis tosi paljoki tässä työssä ... ku niinku on kuolevia ja on syntyviä ja kaikkia siltä väliltä, niinku tosi ilosia tapahtumia ja sitte on niinku oikeesti semmosia surullisia jotka jää niinku varmasti ikkuisesti mieleen.” (2)

Kysyttäessä opiskelijoilta eettisten tilanteiden vaikutuksesta ammattietiikan kehittymiseen eräs kättilöopiskelija nosti esille, että eettiset tilanteet ovat opettaneet hänelle, että hän asettaa itsensä potilaan asemaan ja hoitaa heitä samalla tavalla kuin haluaisi itseään hoidettavan siinä tilanteessa.

“Ehkä mä niinku tuota ajattelen sitte niitä niinku niitä potilaita siinä niinku että oisin ite siinä tilanteessa ja kohtelen sitte niitä siinä samalla tavalla niinku mä itte haluaisin että mua kohdeltas niissä tilanteissa.” (4)

Toinen kättilöopiskelija toi esille, että on huomannut sen, että pyrkii hoitamaan kaikkia tasavertaisesti ja haluaa antaa kaikille hyvää hoitoa.

“Ja kaikki on tasavertaisesti yhtä tärkeitä ja ää..kaikille haluaa niinku antaa sitä hyvää hoitoa ja olla hyvä hoitaja.” (1)

Kättilöopiskelijat nostivatkin hyvin kättilötyön ammattietikkaan liittyviä arvoja esille, kuten annetaan kaikille hyvää hoitoa ja hoidetaan kaikkia tasavertaisesti.

6.2.2 Eettisten tilanteiden käsittely käytännön harjoittelussa

Kättilöopiskelijoille esitettiin kysymys siitä, miten käytännön harjoittelussa on ohjaajien kanssa käyty läpi eettisiä tilanteita. Osa kättilöopiskelijoista koki saamansa tuen ohjaajalta eettisissä tilanteissa käytännön harjoitteluissa vaihtelevana.

“No varmaan vaihtelevaa.. joittenkinhan kanssa voi käyä niinku niitä tilanteita läpi ja miten ois vaikka kannattanu toimia ja mikä on mennä hyvin ja mikä on mennä pieleen ja sitte jos on joku jääny painaan mieltä

niin joittenki kanssa sää pystyt käymään niitä läpi.. mutta sitte välillä se saatetaan niinku ohittaa tai vaikka sitä sitte ehkä niinku käyään.” (4)

Osassa haastatteluissa nousi esille kättilöopiskelijan kokemus siitä, että on saanut tukea eettisissä tilanteissa ohjaajalta siten, että asioista on keskusteltu ja tilanteita on käyty läpi jälkeenpäin.

“No tuota ehkä sillai että sitte niistä asioista on keskusteltu että itekki jos joku asia on painanu tai mietityttäny nii sitte on pystyny niinku keskustelemaan ja kysymään että miten te toimitte ylleensä tämmösissä tilanteissa.”(1)

Kysyttäessä opiskelijoilta, millaista eettisten tilanteiden käsittelyä he olisivat kaivanneet käytännön harjoitteluissa, nousi sieltä esille erilaisia mielipiteitä. Eräs opiskelija nosti esille, että kokee käytännön harjoitteluissa tulleet eettisten tilanteiden käsittelyt riittävinä. Osa kättilöopiskelijoista koki, että tilanteita on käyty hyvin läpi ja ohjaajat ovat perustelleet toimintaa hyvin. Eräs haastateltava toi myös esille, että hankaliin tilanteisiin ei ole laitettu yksin.

“Tämä on hyvä mikä tähän mennessä mulla on ollu. Että ne on käyny läpi niitä tilanteita ja että ne on kertonu miten sen, miksi ne tekee niinku ne tekee, perustelee niitä omia valintoja... Eikä oo pakotettu semmosiin tilanteisiin mitkä on, että ei oo laitettu yksin niihin tilanteisiin mitkä on semmosia vaikeita.” (4)

Osa opiskelijoista olisi kaivannut enemmän, että ohjaajat olisivat kysyneet opiskelijan tuntemuksia hoitotilanteesta ja onko opiskelijalle herännyt kysyttävää asiasta. Eräs opiskelija nosti esille, että toivoisi ohjaajan tarjoavan mahdollisuuden keskustella hoitotilanteesta, jos opiskelija kokee sen tarpeelliseksi.

“No ehkä enemmän sitä niinku että kysytään että nyt vaikka oli tämmönen tilanne että onko sulle ennen tullu tämmöstä vastaan tai että niinku että miltä sinusta tuntu tämä että niinku minkälainen olo sulle tästä itelle jäi että onko jottai kysyttävää tästä asiasta vielä ja haluatko niinku keskustella tästä ...tarjota niinku se mahdollisuus että voijaan jutella siitä.” (2)

6.3 Kättilöopiskelijoiden kokemus omasta ammattieettisestä osaamisesta

Yhtenä teemana haastattelussa oli kättilöopiskelijoiden ammattieettinen osaaminen, joka on tärkeä osa kättilön työtä.

6.3.1 Käsitys omasta ammattietiisestä osaamisesta tällä hetkellä

Kysyttäessä opiskelijoilta heidän tämänhetkisesti ammattieettisestä osaamisesta, nousi esille monenlaisia asioita. Eräs kättilöopiskelija nosti esille, että hän on oppinut hoitamaan potilaita heidän oman tahtonsa mukaan ja tukemaan heitä päätöksissään, vaikka ne eivät olisi samanlaisia ajatuksia kuin hänellä itsellään. Eräessä haastattelussa nousi esille myös, että opiskelija kokee, että haastavia tilanteita tulisi osata käsitellä paremmin.

“Sen oman ajatuksen piilottaa sinne taakse, että en tuputa sitä niille asiakkaille ja potilaille vaan annan, niitten ajatukset on se jotka siihen vaikuttaa ja jos ne päättää asian haluaa hoitaa jotenkin niinku mitä minä en hoitais niin mä tuen niitä siinä. Ja vaikeita tilanteita pitä osata varmaan käsitellä vähän enemmän kuitenkin.” (2)

Eräs opiskelija nosti esille, että kokee ammattietiikkansa hyväksi, mutta koskaan ei voi olla valmis ammattietiikan näkökulmasta.

“Toki kyllä nyt aina varmaan se kehittyy siinä työn mukana että ei se varmaan ikkää oo semmonen että nyt on valmis ja ei tarvi sitä ikinä miettiä sen kummemmin että kyllähän sitä joutuu varmaa joka päivä jonkun verran miettimään... mutta siis niinko kuitenkin mun mielestä se on ihan hyvällä tasolla ehkä niinku tähän meidän opintovaiheeseen nähän.. niitten potilaitten kans oleminen ja muu on niinku oma vahvuus.” (4)

Eräs opiskelija kokee ammattietiikan kehittyneen siten, että on oppinut tilannetajua. Tässäkin kättilöopiskelijat nostivat hyvin kättilötyön arvoja esille, kuten itsemääräämisoikeus ja yksilöllisyys.

“No kyllä mä koen niinku että sillee harjottelu- ja työkokemuksen mukkaa..mukana on niinku tullu sitä semmosta niinku tilannetajua niitten niinku arvojenki suhteen ja asioiden suhteen että mitkä niinku on siinä hetkessä tärkeitä.” (1)

“Haluan vaa aina hoitaa kaikki hyvin ja oikein ja jos mä en jotaki asioita tiiä nii mä kysyn..ja sitte se että niinku mielestäni kaikille pitää osata just olla läsnäoleva ja empaattinen... siis se että ossaa toimia tilanteen mukaan niinku pitää ja oikein.” (3)

6.3.2 Ammattieettisen osaamisen kehittyminen opiskelun aikana

Kätilöopiskelijoilta kysyttiin, miten he kokevat ammattieettisen osaamisen kehittyneen opiskelujen alusta tähän hetkeen. Heiltä kysyttiin, miten he kokevat ammattieettisen osaamisen kehittyneen opiskelujen alusta tähän hetkeen. Useampi kätilöopiskelija koki, että heidän ajatusmaailmansa ei ole enää niin mustavalkoinen. Eräässä haastattelussa kätilöopiskelija toi esille ammattietiikan kehittyneen potilaan kohtaamisesta lähtien. Hän toi esille myös, että ammatillisuudessa on vielä kehitettävää sen suhteen, että osaa vetää rajan työn ja vapaa-ajan välille.

“No aluksi oli ehkä semmoset hirveen jyrkät mielipiteet että mikä on oikein ja mikä on väärin ja semmonen mustavalkoinen ajatusmaailma. Se on vähän lieventynyt nyt sitte tässä.. kaikki ei olekaan ihan suoraan sitä mitä aattelee.” (4)

“No siis ihan nyt kaikki siitä niinku kohtaamisesta lähtien että ehkä niinku paremmin vielä osaa kohdata ne ihmiset ja niinku ehkä ja pystyy vielä paremmin ehkä ottamaan niiden yksilöllisiä tarpeita huomioon ja muuta.. toki onhan siinä sitte vielä kaikkea kehityttävää esimerkiksi, vaikka omassa ammatillisuudessa sillai että niinku että vielä on hankala vettää sitä rajaa niinku oman niinku sen työn ja sitte vappaa-ajan.” (2)

“Kaikki ei enää oo niin semmosta mustavalkosta mitä se silloin niinku vaikka oli ku alotti opinnot.. että se niinku semmonen arvomaailma niinku ehkä muuttuminen on niinku tapahtunu ja näkkee asiat niinku sillee eri valossa ja sillee on tullu niin paljon harjoitteluiden ja töiden kanssa sitä kokemusta siitä asiasta. nii se on niinku sillee niinku laajentanu sitä arvomaailmaa.” (1)

6.3.3 Ammattieettiset valmiudet työelämää varten

Opiskelijoilta kysyttiin heidän kokemukstaan siitä, miten he kokevat pärjäävänsä työelämässä tämänhetkellä ammattieettisellä osaamisella. Eräs kätilöopiskelija koki, että harjoitteluissa tulleella kokemuksella pärjäisi osassa tilanteissa hyvin, mutta ilman työyhteisön tukea ei selviäisi kaikista vaikeista tilanteista.

“Osasta tilanteista selviäis aivan hyvin näitten harjoitteluissa tuleen kokemuksen perusteella, mutta mä luulen, että siis tosi moneen asiaan tarvii sen työyhteisön tuen siihen sekaan, että ei nyt ihan tällä koulun teoriapohjalla ei selviäis niistä kaikista vaikeista tilanteista.” (4)

Suurin osa kättilöopiskelija kokee, että ammattieettisillä valmiuksillaan pärjäisi työelämässä.

“No mää veikkaan että se ei ois niinku siitä kiinni että pärjäisin niinku näitten eettisten taitojeni kanssa ihan hyvin työelämässä.. mutta ei niinku se huolestuta tai koen että on sen kannalta kuitenkin ihan valmis toimimaan.” (2)

“Varmaanki ihan hyvin että vaikka välillä tuntuu että ei sitä niinku mistää oo tullu sitä etiikka tai muuta mutta kyllä se on jostaki matkan varrelta kuitenkin sitte karttunu.” (1)

Eräs kättilöopiskelija nostaa esille myös sen, että työelämä opettaa ja siellä ammattieettistä osaamista pystyy syventämään.

“No ihan ok...työhän opettaa. että että nyt kuitenkin niinku ossaa jo monesta asiasta jotaki ja sitte tavallaan ku mennee työelämään nii siellähän sitä niinku sitte syventää sitä osaamista.” (3)

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimuksen lähtökohtana tulee olla se, että tutkittava saa päättää itse haluaako osallistua tutkimukseen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 25). Tutkimuksen eettisyys näkyy opinnäytetyössäni siten, että tutkittavat ovat vapaaehtoisesti osana tutkimusta. Lähetin sähköpostikyselyn ja siten miinuun oltiin yhteydessä, mikäli halusi vapaaehtoisesti osallistua haastatteluun. Huomioin eettisyyden myös tutkimustuloksia käsitellessäni siten, että litteroin työni hyvin ja nostin sieltä esille haastateltavien kommentteja niitä kuitenkaan muokkaamatta. Vältin tutkimustuloksessa haastateltavien ylitulkittamista ja en kirjoittanut asioita, joita tutkittava ei ole kertonut. Tutkittavat pysyivät anonyymeinä, eikä heidän tietojaan paljasteta missään tutkimuksen vaiheessa.

Teemahaastatteluissa on tärkeää huomioida aineiston purussa eli litteroinnissa, että tutkija purkaa aineiston muuntamatta tutkittavan sanomisia liikaa. Analyysivaiheessa eettisyys näkyy siten, että miten kriittisesti ja syvällisesti haastattelu voidaan analysoida ja voivatko kohdehenkilöt sanoa miten heidän lauseitaan on tulkittu. Tutkijan velvollisuutena on esittää tutkimustieto niin varmana ja todennettuna kuin mahdollista. Raportoinnissa on otettava huomioon luottamuksellisuus. (Kvale 1996, 111; Hirsjärvi & Hurme 2008, 20.) Tutkimuksen eettisyyden kannalta isossa osassa on luotettavuus- ja arviointikriteerit (Tuomi & Sarajärvi 2009, 127).

Tutkijalta edellytetään aitoa kiinnostusta tutkimaansa aiheeseen. Tutkijalta odotetaan rehellisyyttä ja tunnollisuutta muun muassa tutkimusaineiston keruussa ja sen analysoinnissa. (Kuula 2011, 30.) Omassa opinnäytetyössäni huomioin tutkimuksen luotettavuuden dokumentoimalla hyvin kaikki tutkimuksen vaiheet ja kirjaamalla hyvin ylös litteroimani haastattelun, jotta lukija näkee, ettei tutkimustuloksia ole vääristely valmiissa tutkimuksessa. Tuon tutkimuksessa esille tutkimukseni vaiheet ja miten olen tutkimustulokseen päätenyt. Näin lukijalle selviää tutkimusprosessi ja hän näkee kuinka tutkimustulokseen on päästy. Perustelen ja arvioin omaa toimintaani tutkimuksen tulkitsemisessä ja haastattelutilanteessa, joka auttaa minua itseäni arvioimaan myös luotettavuutta.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan varmistaa tutkimusaineiston hyvällä dokumentoinnilla, jotta ulkopuolisella lukijalla on mahdollisuus arvioida tutkijan ajatuksenjuoksua tutkimuksen eri vaiheissa. Muiden palaute voi auttaa myös laadullisen tutkimuksen luotettavuudessa, koska toinen henkilö voi tulkita tutkimusaineistoa eri tavalla kuin tutkija. Tämä voi antaa myös tutkijalle uusia ajattelutapoja aineistosta. (Kananen 2008, 125-128.)

Tutkija on eräänlainen aineistonkeruun väline ja on luonnollista, että tutkijan näkemykset ja tulkin-
nat kehittyvät tutkimuksen aikana. Tutkimuksen kannalta on tärkeää, että minkälaista vaihtelua tut-
kimusprosessin myötä, millaisia vaihteluita tutkijassa, aineistonkeruumenetelmässä ja tutkittavassa
ilmiössä tapahtuu tutkimusprosessin aikana. Tutkijan on tärkeää osata tuoda esille nämä kehitys-
prosessit tutkimusta raportoidessaan. (Aaltola & Valli 2010, 81.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta kohdentaa se, että tutkija kertoo tarkasti tutkimuksen toteut-
tamisesta. On tärkeää, että tarkkuus koskee kaikkia tutkimuksen vaiheita, esimerkiksi aineiston
tuottamisen olosuhteet tulisi kertoa tarkasti. Haastattelutilanteissa tulisi kertoa haastatteluympäris-
töstä ja olosuhteista. On tärkeää, että tutkija kertoo myös oman itsearviointinsa haastattelutilan-
teesta. Tutkijan tulee perustella, miksi hän esimerkiksi nostaa tutkimusaineistostaan tiettyjä tulkin-
toja esille. Tässä helpottaa esimerkiksi suorien lainausten käyttö haastatteluaineistosta. (Hirsjärvi
ym. 2009, 231-233.)

Dokumentaatio on yksi tärkeimmistä asioista laadullisen tutkimuksen luotettavuudessa. On tär-
keää, että kaikki ratkaisut ja valinnat tutkimuksen eri vaiheissa kirjataan ylös ja perustellaan. (Ka-
nanen 2010, 69.) Lähtökohtana on se, että tutkimustuloksia ei vääristetä. Haastateltavien tulkinnan
hyväksyminen on yksi luotettavuusmittareista. (Kananen 2008, 133-136.)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuksessa kuvataan kättilöopiskelijoiden kokemuksia etiikan opetuksesta Oulun ammattikorkeakoulussa. Tutkimuksessa kuvataan myös kättilöopiskelijoiden kokemuksia ammattieettisestä osaamisestaan ja sen kehittymisestä opintojen aikana. Kun kättilöopiskelijat kuvasivat etiikan opetusta teoriaopintojaksoilla, osa heistä nosti esille ainoastaan Hoitotieteen perusteet ja etiikka 3 opintojakson ensimmäiseltä lukuvuodelta. Osa kättilöopiskelijoista nosti teoriaopinnoista esille myös kättilötyön syventävät teoriaopintojaksot, jotka suoritetaan 4. ja 5. lukuvuonna. Tästä voisi nähdä, että etiikan opetusta muilla opintojaksoilla ei välttämättä korosteta niin paljon, jolloin eettinen puoli näissä opintojaksoissa ei nouse opiskelijalle selkeään asemaan. Lehtosen ja Varhian (2014) opinnäytetyössä tutkittiin eri ammattikorkeakoulujen etiikan opetusta ja löydöksenä oli, ettei useimmissa ammattikorkeakouluissa opeteta etiikkaa omana opintojaksonaan, vaan se on liitetty osaksi jotain muuta opintojaksoa. Tämä tukee tämän opinnäytetyön tuloksia siitä, että etiikan opetusta on melko vähän erillisinä kursseina, vaan se on lähes aina linkitetty opintojaksoihin sisälle.

Osa kättilöopiskelijoista ei kokenut teoriaopintojen tukeneen heidän ammattietiikkaansa suuresti. Eräessä haastattelussa kuitenkin nousi esille, että teoriaopinnoista on oppinut, mitä etiikka yleisesti tarkoittaa. Toisessa haastattelussa puolestaan nousi esille potilastapausten käsittely teoriaopintojen aikana, joka oli tukenut eettistä toimintaa. Kysyttäessä opiskelijoilta, miten he kehittäisivät teoriaopintojaksoja enemmän ammattietiikkaa tukeviksi, nostivat he kaikki esille potilastapausten lisäämisen ja niiden läpikäymisen teoriaopintojen aikana. Kaikki tutkimuksen opiskelijat kokivat potilastapaukset tärkeänä ja hyvänä oppimismenetelmänä.

Käytännön harjoitteluissa kättilöopiskelijat pystyivät seuraamaan ohjaajan esimerkkiä ja miettimään omaa toimintaansa ja käyttäytymistään erilaisissa tilanteissa. Eräs haastateltava nosti esille myös sen, että käytännön harjoitteluissa näkee monenlaisia työtapoja, myös sellaisia, miten ei halua itse toimia. Tästä voi nähdä, että käytännön harjoitteluilla on suuri vaikutus kättilöopiskelijoiden ammattietiikkaan ja harjoitteluiden ohjaajilta opiskelijat kokevat saavansa toimintatapoja työskentelylleen. Tämä on tullut esille myös muissa tutkimuksissa (Oelhafen ym. 2017, 151-152; Aarnio, Hakonen, Koskinen, Suonpää, Talja & Berglund 2014, 12-14.)

Myös käytännön harjoitteluiden eettiset tilanteet ovat vaikuttaneet kättilöopiskelijoiden ammattieettisen osaamiseen. Osa nosti esille, että eettiset tilanteet ovat laittaneet miettimään omia arvoja

uusiksi. Esille nousi eräässä haastattelussa myös se, että osaa itse asettua potilaiden asemaan ja haluaa hoidettavan heitä kuin itseään. Eräässä haastattelussa nostettiin esille myös se, että haluaa hoitaa kaikkia yhtä hyvin ja tasapuolisesti. Kätilöopiskelijat nostivat hyvin esille kätilötyön arvoja ja eettistä tilannetajua. Tämän opinnäytetyön tuloksissa tulee esille, että eettisillä tilanteilla on suuri vaikutus kätilöopiskelijoiden eettiseen ajatteluun ja arvoihin.

Kätilöopiskelijoilta kysyttiin, millainen heidän ammattieettinen osaaminen heillä on tällä hetkellä. Osa nosti esille, että kokevat ammattieettisen osaamisensa olevan hyvällä tasolla. Eräässä haastattelussa nousi esille myös se, että osaa toimia potilaan toiveiden mukaan ja piilottaa omat ajatukset taustalle. Eräässä haastattelussa taas opiskelija koki ammattietiikan haluna hoitaa kaikkia yhtä hyvin. Nämä kätilöopiskelijoiden kokemukset osoittavat, että he toimivat eettisesti ja noudattavat kätilötyön arvoja työskentelyssään.

Kankare, Kivelä ja Saari (2013) ovat tehneet opinnäytetyön kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemisesta lapsivuodeosastolla. Tutkimuksen he ovat toteuttaneet laadullisena tutkimuksena, haastatteleamalla osaston opiskelijaohjaajia. Tutkimuksessa kävi ilmi, että kätilöopiskelijoiden eettiset valmiudet koetaan lähtökohtaisesti hyväiksi. Eettisiin valmiuksiin vaikuttivat tutkimuksen mukaan opiskelijoiden persoonallisuus ja myös opintojen vaihe. Tämä myös tukee opiskelijoiden omia kokemuksia ammattieettisistä valmiuksistaan.

Berglund (2010) tutki kätilöopiskelijoiden kokemuksia eettisen osaamisen kehittymistä koulutuksen aikana. Tutkimuksen tuloksena oli, että kätilöopiskelijat kokivat oman eettisen osaamisensa kehittyneen koulutuksen aikana eettisen ajattelun ja eettisen toiminnan alueella. Kätilöopiskelijat kokivat eettistä osaamista edistäneiksi asioiksi ohjatut harjoittelut, teoreettisen opetuksen ja omat arvot sekä asenteet. Tutkimuksessa tuli ilmi, että opintojen alkuvaiheessa opiskelijoiden eettinen ajattelu oli ollut ehdotonta. Mustavalkoinen ajattelumaailma ja sen muuttuminen opiskelun alkuvaiheesta nousi esille myös tässä opinnäytetyössä.

Opiskelijat kokivat ammattieettisen osaamisensa kehittyneen opintojen alusta. Osa koki, ettei enää näe asioita niin mustavalkoisena kuin opiskelun alussa vaan arvomaailma on laajentunut. Osa nosti taas esille, että potilaiden kohtaaminen on parantunut ja potilaiden yksilöllisyyden huomioiminen on kehittynyt. Kaikki kätilöopiskelijat nostivat esille, että kokisivat pärjäävänsä ihan hyvin tällä hetkellä työelämässä tällä ammattieettisellä osaamisella, mikä heillä nyt on karttunut. Osa nosti esille

myös sen, että työ opettaa ja syventää ammattieettistä osaamista. Lisäksi osa kättilöopiskelijoista koki, että työyhteisön tuki on tärkeää, jotta selviää erilaisista eettisistä tilanteista.

Heikkilän ja Toivosen (2013) opinnäytetyössä haastateltiin kättilöitä heidän kokemuksistaan kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukemisesta harjoitteluiden aikana. Opinnäytetyössä tuli esille, että useat kättilöistä painottavat eettisen osaamisen kehittymisen merkitystä työkokemuksella. Myös kättilöopiskelijoiden opintojen vaihe vaikutti tutkimuksen mukaan eettisten ongelmatilanteiden käsittelyyn. Tämä myös tukee opinnäytetyöni tuloksia, että opintojen eteneminen ja kokemus parantavat eettistä ajattelua.

Tämän opinnäytetyön tulosten perusteella eettisten tilanteiden käsittelyä voidaan korostaa käytännön harjoittelujaksoilla enemmän. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää etiikkaa koskevien opintojaksojen kehittämisessä Oulun ammattikorkeakoulussa. Tulosten perusteella voidaan myös arvioida, tarvitseeko kättilöiden opetussuunnitelmassa mahdollisesti huomioida etiikan opetusta enemmän.

Jatkotutkimusideana näkisin aiheeseen liittyen sen, että kättilöopiskelijoiden kokemuksia käytännön harjoittelun vaikutuksesta ammattieettisen osaamisen kehittymiseen voitaisiin selvittää vielä tarkemmin. Lisäksi voitaisiin myös selvittää, millaisia asioita kättilöopiskelijat pitävät tärkeänä käytännön harjoittelussa ammattieettisen osaamisen kehittymisen näkökulmasta.

8.1 Tutkimusprosessin pohdinta

Opinnäytetyöni aiheen keksin 2017 alkuvuodesta, jonka jälkeen aloin laatia opinnäytetyön suunnitelmaan. Opinnäytetyöni suunnitelman sain valmiiksi tammikuussa 2018. Tutkimussuunnitelmani teko venyi harjoitteluiden sekä kesätöiden vuoksi. Anoin tutkimuslupaa opinnäytetyölleni helmikuussa 2018.

Tutkimuksen tekeminen on ollut todella mielenkiintoista ja silmiä avaavaa. Tutkimuksen tekeminen on opettanut minulle tutkimusprosessin tekemisestä. Tutkimuksesta on minulle hyötyä tulevana kättilönä, jotta ymmärrän millaisia tarpeita opiskelijoilla on ammattietiikan kehittymisen kannalta. Tärkeää on myös mielestäni ymmärtää opiskelijoiden tuen tarve ja heille parhaimmat keinot oppia, jotta osaa ohjata heitä parhaalla mahdollisella tavalla.

LÄHTEET

Aaltola, J. & Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Helsinki: PS-kustannus.

Aaltola, J. & Valli, R. 2001. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virheitä aloittelevalle tutkijalle. Helsinki: PS-kustannus.

Aarnio, L., Hakonen, T., Koskinen, T., Suonpää, K., Talja, P & Berglund, M. 2014. Etiikkaa läpi koulutuksen- hoitotyön opettajien ja kättilöopiskelijoiden kokemuksia. Kättilölehti 6, 12-14.

Berglund, M-T. 2010. Kättilöopiskelijoiden kokemuksia eettisen osaamisensa kehittymisestä kättilökoulutuksen aikana. Pro Gradu. Hoitotieteen laitos. Turun yliopisto.

Halme, S.-L. 2012. Asiakkaan ainutkertaisuus ja tasa-arvo. Teoksessa Ranta, I. (toim.) Sairaanhoidajan eettiset pelisäännöt. Hoitotyön vuosikirja 2012. Bookwell: Porvoo.

Heikkilä, S. & Toivonen, J. 2013. "Se etiikka kulkee koko ajan siin mukana...": kättilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukeminen ohjatussa harjoittelussa prenataaliosastolla. Turun ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Kättilötyön suuntautumisvaihtoehto. Viitattu 15.3.2018, <https://www.theseus.fi/handle/10024/69949>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudamus: Helsinki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja Kirjoita. 15-17. painos. Helsinki: Tammi.

Hopia, H., Heinonen, J. & Liimatainen, L. 2012. Sairaanhoidajan eettinen osaaminen. Teoksessa Ranta, I. (toim.) Sairaanhoidajan eettiset pelisäännöt. Hoitotyön vuosikirja 2012. Bookwell: Porvoo.

International Council of Nurses. The ICN Code of Ethics for Nurses. 2012. Viitattu 1.4.2018, http://www.icn.ch/images/stories/documents/about/icncode_english.pdf

INEC. Increasing Ethical Competence in Midwifery Education and Practice. 2018. Viitattu 1.4.2018, <https://inecproject.wordpress.com/>

- Jakobsson, S., Mönkkönen, M., Ylikangas, K. & Berglund, M. 2016. Kätilötyön eettinen perusta. Kätilölehti 3, 26-28.
- Kananen, J. 2008. Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja, 1456-2332. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja, 111. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kankare, M., Kivelä, N. & Saari, R. 2013. Kätilöopiskelijoiden eettisen osaamisen tukeminen lapsivuodeosastolla: opiskelijaohjaajien näkökulma. Turun ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Kätilötyön suuntautumisvaihtoehto. Viitattu 14.3.2018, <https://www.theseus.fi/handle/10024/70907>
- Kassara, H. Paloposki, S. Holmia, S. Murtonen, I. Lipponen, V. Ketola, M-L. & Hietanen, H. 2005. Hoitotyön osaaminen. Wsoy: Helsinki.
- Kuula, A.. 2011. Tutkimusetiikka: aineistojen käyttö, säilytys ja hankinta. Tampere: Vastapaino.
- Kätilö AMK. Oulun ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulututkinnot. Viitattu 28.11.2017, <http://www.oamk.fi/fi/koulutus/amk-tutkintoon-johtava-koulutus/katilo/>
- Kätilö AMK opetussuunnitelma 2014-2015. Hoitotyön tutkinto-ohjelma, kätilötyön suuntautumisvaihtoehto. Oulun ammattikorkeakoulu. Tulostettu 7.4.2014.
- Leino-Kilpi, H., Kulju, K. & Stolt, M. 2012. Eettiset ohjeet hoitotyössä. Teoksessa Ranta, I. (toim.) Sairaanhoidajan eettiset pelisäännöt. Hoitotyön vuosikirja 2012. Bookwell: Porvoo.
- Leino-Kilpi, H. & Välimäki, M. 2014. Etiikka hoitotyössä. Sanoma Pro: Helsinki.
- Niemi, L. 2004. Ammatillinen kasvu ja sitä edistävät kasvutekijät hoitotyössä Pro Gradu. Hoitotieteen laitos. Turun yliopisto.
- Oelhafen, S., Hoelzli Reid, U., Häsänen, M., Kärema, A., Kasemets, M., Bartels, I., Leberecht, A.M., Kauppila, M., Järvillehto-Impivaara, I., & Berglund, M. 2017. Increasing midwives ethical competence: A European educational and practice development project. International Journal of

ethics Education 2, 147-160. Viitattu 1.4.2018, <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs40889-017-0033-3>

Paananen, U., Pietiläinen, S., Raussi-Lehto, E. & Äimälä, A.-M. 2015. Kätilötyö- raskaus, synnytys ja lapsivuodeaika. 6. uud. painos. Keuruu: Edita.

Rahkala, H. Santalahti, S. & Berglund, M. 2015. Eettinen päätöksenteko osaksi käytännön kätilötyötä. Kätilölehti 1, 26-27.

Sarvimäki, A. & Stenbock-Hult, B. 2009. Hoitotyön etiikka. Helsinki: Edita.

Suomen kätilöliitto. 2004. Tiedolla, taidolla ja tunteella - kätilötyön eettiset ohjeet. Viitattu 21.11.2017. www.suomenkatiloliitto.fi > Kätilön työ > Tiedolla, taidolla ja tunteella – kätilötyön eettiset ohjeet.

Thompson, F. 2004. Mothers and Midwives - The Ethical Journey. Edinburgh: Books for Midwives.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

LIITE 1

OPETUSSUUNNITELMA, HOITOTYÖN TUTKINTO-OHJELMA, KÄTILÖTYÖN SUUNTAUTUMISVAIHTOEHTO, 2014-2015

TUTKIMUS, KEHITTÄMIS- JA JOHTAMISOPINNOT

- Tutkimus- ja kehittämistyön menetelmät 6 op
- Johtamisen ja yrittäjyyden perusteet 6 op

SOSIAALI- JA TERVEYSALAN PERUSTEET

- Kansanterveys ja moniammatillinen yhteistyö 3 op
- Terveyden edistämisen perusteet 3 op
- Kehityopsykologia 3 op
- Anatomian ja fysiologian perusteet 5 op
- Mikrobiologian perusteet ja infektioiden torjunta 3 op
- Patologia, patofysiologia ja kliininen fysiologia 4 op
- Häätötilapotilaan tutkiminen ja hoito 3 op

KÄTILÖTYÖN OPINNOT

- Kätilötyön perusteet 3 op
- Naisen hoitotyö 3 op
- Raskaana olevan perheen kätilötyö 3 op
- Synnyttävän perheen kätilötyö 4 op
- Synnyttäneen perheen kätilötyö 3 op

HOITOTYÖN PERUSTEIDEN HARJOITTELU

- Hoitotyön perusharjoittelu I 7 op
- Kliinisen hoitotyön harjoittelu I 6 op
- Kliinisen hoitotyön harjoittelu II 6 op
- Ikäntyneen hoitotyön harjoittelu 7 op
- Mielen terveys- ja päihdetyön harjoittelu 7 op
- Naisen hoitotyön harjoittelu 6 op
- Lasten ja nuorten hoitotyön harjoittelu 6 op
- Perheiden erilaiset elämäntilanteet 4 op
- Aikuisen hoitotyön harjoittelu 6 op

OPISKELU- JA VIESTINTÄOPINNOT

- Opiskelija oppimisyhteisössä ja tietoyhteiskunnassa 3 op
- Suomen kieli ja viestintä 3 op
- Englannin kieli ja viestintä 3 op
- Ruotsin kieli ja viestintä 3 op

HOITOTYÖN OPINNOT

- Hoitotieteen perusteet ja etiikka 3 op
- Hoitotyön perusteet 5 op
- Farmakologia ja lääkehoito 6 op
- Kliininen hoitotyö 6 op
- Mielen terveys- ja päihdetyö 4 op
- Lasten ja naisten hoitotyö 4 op
- Ikäntyneen hoitotyön perusteet 4 op
- Aikuisen hoitotyö 4 op

LÄÄKETIETEELLINEN TIETO KÄTILÖTYÖSSÄ

- Kansansairaudet 3 op
- Lääketieteelliset aineet I 3 op
- Lääketieteelliset aineet II 3 op
- Embryologian ja genetiikan perusteet 3 op
- Gynekologia, obstetriikka ja pediatria 5 op

KÄTILÖTYÖN HARJOITTELU

- Kätilötyön perusharjoittelu 3 op
- Kätilötyön harjoittelu I 7 op
- Kätilötyön harjoittelu II 12 op
- Kätilötyön harjoittelu III 10 op
- Kätilötyön harjoittelu IV 10 op
- Kätilötyön harjoittelu V 12 op
- Kätilötyön harjoittelu VI 11 op

Otsikko: Tarvitaan kätilöopiskelijoita haastateltavaksi opinnäytetyöhön

Hei hyvät opiskelijatoverit!

Olen viimeisen vuoden kätilöopiskelija ja olen valmistumassa tänä keväänä. Teen opinnäytetyötä loppuvaiheen kätilöopiskelijoiden kokemuksista Oulun ammattikorkeakoulun etiikan opetuksesta kätilön tutkinnossa ja ammattietiikan kehittymisestä. Opinnäytetyöni toteutan laadullisena tutkimuksena ja kyseessä on teemahaastattelu.

Tarvitsisin opinnäytetyöhöni vapaaehtoisia kätilöopiskelijoita haastateltavaksi, jotka valmistuvat tänä vuonna 2018. Haastattelut tapahtuvat maaliskuun 2018 aikana. Haastattelu tapahtuu kasvotusten ja se nauhoitetaan. Haastateltavat pysyvät anonyymeinä tutkimuksessa. Haastatteluun varataan aikaa 30min ja haastattelu-aika ja -paikka sovitaan henkilökohtaisesti haastateltavien kanssa.

Olethan yhteydessä minuun sähköpostitse. Aihe on tärkeä kätilökoulutuksen kehittämisen kannalta. Olisin todella kiitollinen, jos autat minua osallistumalla tutkimukseen.

Yhteistyöterveisin,
Taina Lehtelä
KAT14SN
Puh. 04*-*****
sähköpostiosoite

HAASTATTELURUNKO

Taustatiedot: Ikä, milloin aloittanut opinnot ja milloin valmistuu, missä vaiheessa opintosi ovat tällä hetkellä? (missä vaiheessa teoriaopintosi ovat ja missä vaiheessa harjoittelusi ovat), millaista kokemusta sinulla on kättilön töistä?

- Millainen mielestäsi on kättilön ammattietiikka?
- Mitä sisällyttäisit siihen?

Etiikka teoriaopintojaksoilla:

- Miten opintojaksoilla on käsitelty ammattietiikkaa?
- Kuinka paljon? (mitä teoriaopintojaksoja osaisit nimetä)
- Miten kehittäisit teoriaopintojaksoja ammattietiikkaa kehittäviksi?
- Miten teoriaopintojaksot ovat auttaneet sinun ammattietiikkasi kehittymistä?

Etiikan opetus käytännön harjoitteluissa:

- Miten koet käytännön harjoitteluiden vaikuttaneen ammattietiikan kehittymiseesi?
- Millaisia eettisiä tilanteita käytännön harjoitteluissa on ollut?
- Miten ne ovat vaikuttanut omaan ammattietiikkaasi?
- Millaista tukea sait ohjaajalta näissä eettisissä tilanteissa?
- Miten tilanteita käytiin läpi ohjaajan kanssa?
- Millaista eettisten tilanteiden käsittelyä olisit kaivannut harjoitteluissa?
- Miten toivoisit käytännön harjoitteluiden opintojaksotavoitteissa huomioitavan ammattietiikan ja eettiset hoitotilanteet?
- Mitä haluaisit, että painotettaisiin enemmän?
- Mitkä näkisit tärkeinä asioina etiikan/ ammattietiikan näkökulmasta?

Opiskelijoiden ammattietiikka

- Millainen ammattieettinen osaaminen sinulla on tällä hetkellä? Miten ammattietiikkasi on kehittynyt opiskelujen alusta tähän hetkeen?
- Miten koet, että selviäisit työelämässä tällä hetkellä tällä ammattieettisellä osaamisella mikä nyt on karttunut?

Suora Lainaus	pelkistys	Alaluokka	Yläluokka
<p>Niitä tilanteita on käyty jälkeinpäin läpi ja on kysytty että onko tämä jäänyt mietityttämään sinua, haluatko käydä läpi tarkemmin, on kysytty monena päivänä että haluatko puhua vielä siitä, tarviiko puhua ja ohjaajat on ite kertonu, että miten he, miksi he toimii näin, miksi he sanoo näin, mikä siinä on takana, ja että miten muuten sen vois hoitaa</p>	<p>Opiskelija kertoo, että eettisiä tilanteita on käyty jälkeinpäin läpi ja ohjaajat ovat antaneet mahdollisuuden keskustella asiasta sekä perustelleet omaa toimintaansa opiskelijalle.</p>	<p>Eettisten tilanteiden läpikäynti harjoittelussa</p>	<p>Etiikka käytännön harjoittelussa</p>